

Nyhedsbrev fra Historisk Samfund for Sydøstjylland

Oktober 2016

Også i dette nyhedsbrev er der basis for langtidsplanlægning. Vore egne arrangementer skal nok blive gentaget senere.

Du kan også få et arrangement omtalt i Nyhedsbrevet ved at sende oplysninger om det til vosserik@gmail.com

Hvis du synes, at nyhedsbrevet skal have en større udbredelse, så videresend det til venner og bekendte, som så kan tilmelde sig på samme adresse eller på www.hssso.dk

Reception for Årbog 2016

Tid: Torsdag d. 6. oktober 2016 kl. 16:00,

Sted: Vejle Stadsarkiv, Vedelsgade 17, 7100 Vejle. Alle er velkommen – ingen tilmelding

Hans Dal: **De danske krigssejlere under 2. Verdenskrig**

Omkring 135.000 "krigssejlere" - søfolk i handelsflåden - sejlede under Anden Verdenskrig livsvigtige forsyninger til de allierede. Ca. 13.000 af disse var danske søfolk - de første frihedskæmpere som fra den første dag efter Danmarks besættelse ydede en stor indsats mod tyskerne. 1603 af de 35.000 omkomne søfolk fra handelsflåden var danskere, men de omkomne danske krigssejlere er aldrig officielt blevet mindet på lige fod med modstandsbevægelsen og de omkomne i KZ-lejrene.

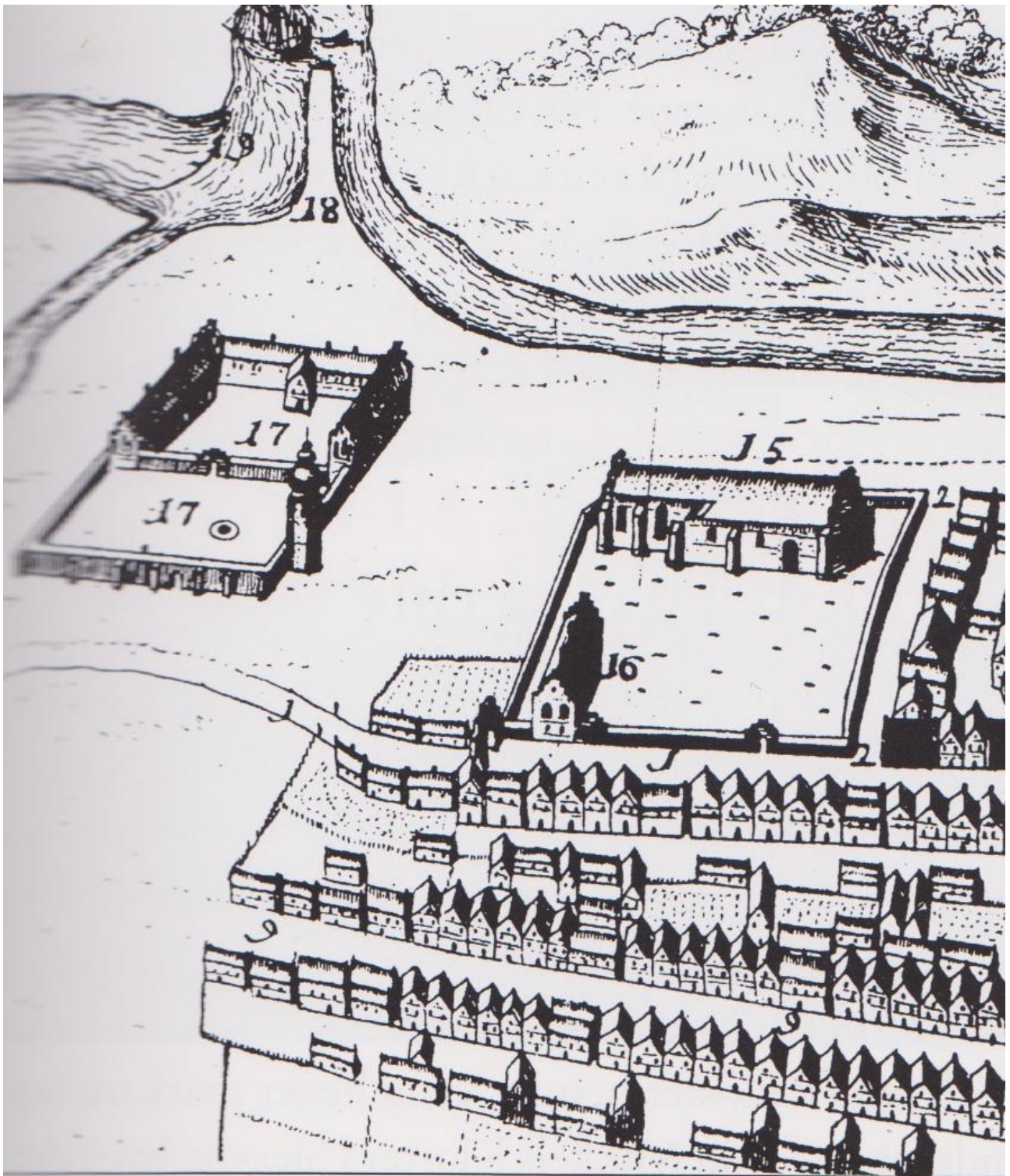
Tidligere brandmand og marinearkæolog Hans Dal har tidligere besøgt Brædstrup Bibliotek, bl.a. med sit spændende foredrag om de allieredes landgang ved Omaha Beach set ud fra

henholdsvis en ung tysk og en ung amerikansk soldat. Denne gang kombinerer han sine interesser for Anden Verdenskrig og dykning i dette spændende foredrag om de danske krigssejlere, hvor han tager udgangspunkt i sænkningen af SS Thistlegorm, der fandt sted for 75 år siden, d. 6. oktober 1941. Foredraget er illustreret med tegninger, billeder og filmoptagelser fra Hans Dals egen dykning på SS-Thistlegorm.

Tid: Torsdag d. 6. oktober kl. 19-21.

Sted: Brædstrup Bibliotek. Niels Wongesvej 8, 8740 Brædstrup
Arr. i samarbejde med DOF Brædstrup Aftenskole. Entré: kr. 40,-

Lars Bjørneboe: **Latinskolen - den nødvendige skole**

Latinskolen kom til Danmark med den kristne kirke. Den katolske kirke skulle bruge folk, der kunne stå for den kirkelige

betjening, der jo dengang foregik på latin. Man har kendskab til over 100 latinskoler i det daværende danske rige. Men hvad der foregik, hvordan undervisningen var indrettet, ved man ikke meget om. Efter reformationen i 1536 skulle man stadig bruge folk, der kunne latin til den kirkelige betjening, og regeringen sørgede for, at skolerne fortsatte, bl.a. i Horsens, hvor kongen i 1532 skænkede det nu forladte franciskanerkloster til byen som kirke, hospital og skole. Latinen var også indgang til europæisk videnskab og kultur. Behovet for uddannelse af embedsmænd, videnskabsmænd og teknikere ændrede efterhånden skolens fagrække. Latin og græsk indskrænkedes til fordel for matematik og moderne sprog. Som adgangsbillet til universitetsuddannelser blev latinskolen eller gymnasiet, som det kom til at hedde, hjørnестenen i det danske uddannelsessystem, dvs. den uddannelse som folkeskolen indrettede sig efter og de videregående uddannelser byggede ovenpå. Foredraget vil følge latinskolens udvikling fra klosterskole til moderne gymnasium, dvs. fra ca. 1500 til ca. 1903, sådan som den kom til udtryk i den lokale udgave, Horsens Lærde Skole (den nuværende Horsens Statsskole), dens bygninger, elever og lærere, og den undervisning der foregik her.

Lars Bjørneboe er tidl. rektor ved Horsens Statsskole

Tid: Tirsdag den 11. oktober kl. 19

Sted: Horsens Bibliotek, foredragssalen, Tobaksgården 12, 8700 Horsens

Arr.: Horsens Kulturhistoriske Forening. Gratis adgang for medlemmer, ikke-medlemmer kr. 25 Kaffe/te, øl/vand kan købes i pausen. Kom i god tid og husk, at dørene lukkes kl. 19

Harriet Hansen (museumsleder) og Mette Vibjerg Hansen (museumsinspektør): **Med historier i kufferten**

Lokale fortællinger om indvandring på heden-egnen og udvandring til Amerika

En aften med de gode historier om de mennesker, der flyttede til og fra Give-egnen i årtierne før og efter år 1900. Det var en brydningstid for Danmark og for Give-egnen. Befolkningen voksede, der var en vandring fra land til by men også til hedeegnen og til Amerika.

Hvad fik enlige og familier til at flytte fra alt det, de kendte, for at slå sig ned i Amerika velvidende, at de sikkert ikke ville se deres familie i Danmark igen? Hvorfor drog mange andre på samme tid til Give-egnen, og hvad var det for et liv, de fik her? Harriet Hansen og Mette Vibjerg Hansen vil med ord billeder og genstande fortælle om de lokale mennesker, der flyttede sig. Fortællingerne, der er gravet frem i arbejdet med udstillingen Strømmen til Give– Strømmen til Amerika, trækker både de store linjer og går helt ned i de personlige historier.

Tid: Onsdag den 1. februar kl. 19.00

Sted: Give-Egnens Museum, Donneruplundvej 2 7323 Give
Til arrangementet serveres kaffe og kage.

Pris: 60 kr. per person

Kai Just: **Foredrag om D.G. Monrad**

D.G. Monrad fik skylden for nederlaget i krigen i 1864 og tabet af Slesvig-Holsten. Med afsæt i det karikerede billede, der blev tegnet af Monrad i Ole Bornedals episke tv-drama "1864" fra 2014, vil forfatteren Kai Just give et nuanceret og indfølelsefuldt portræt af mennesket, politikeren og teologen Monrad, formet af den tid, han levede i.

Foredraget holdes i samarbejde mellem Historisk Samfund for Sydøstjylland, Museerne i Fredericia og Fredericia Bibliotek

Tid: mandag den 20. marts 2017 kl. 19-2.

Sted: Fredericia Bibliotek, Prinsessegade 27, 7000 Fredericia
Entre: 50 kr.

Kampråb og Poesi - Udstilling

1970'erne rykker ind på Kunstmuseet med en stor særudstilling, der sætter politisk kunst og ideologisk aktivisme i perspektiv til i dag, hvor den politiske magt ofte overskygger ideologierne.

I særudstillingen Kampråb & Poesi, møder det legendariske danske kunstnerkollektiv Røde Mor for første gang den tyske grafikgruppe Werkstatt Rixdorfer Drucke. Mødet mellem de to

grupper er et møde mellem to titaner. Det er de utilslørede politiske kampråbs møde med den anarkistiske og undergravende poesi.

De to grupper er rundet af 1960'ernes og 1970'ernes rebelske og politiske bevidsthed, men udtrykker sig vidt forskelligt. Røde Mor, der har produceret både grafik og musik gennem årene, råber budskabet udover masserne, Werkstatt Rixdorfer Drucke er mere afdæmpede. Røde Mor står for utvetydige paroler, Werkstatt Rixdorfer Drucke budskaber ligger mere mellem linjerne. En udstilling med farverne rød, sort og hvid.

Tid: Udstillingen kan ses frem til 19. marts 2017.

Sted: Vejle Kunstmuseum, Flegborg 16, 7100 Vejle

Annette Hoff (seniorforsker i Den gamle By i Aarhus) præsenterer sin ny bog ”**Den danske chokoladehistorie**”.

Tid: Lørdag 25. marts – 2017 kl. 14.00

Sted: Koldinghus

Entre: Medlemmer af HSSO 60 kr. – Ikke-medlemmer af HSSO 85 kr. – Medlemmer af Museumsklubben Koldinghus gratis.

Arr.: Historisk Forening for Sydøstjylland